

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési árak:

Negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felölös szerkesztő:

STEFÁN BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Isten nélkül - Istennel!

Régi bölcselek megállapítása, hogy „az ember—eszes állat”. Teste, fizikai szervezete hasonló — az állathoz, lelkének megismerő és akarati képessége pedig — a Teremtő magasabb lékétélességű alkotásai közé emeli.

Innen van az, hogy egyén és egyén, tömeg és tömeg között óriási különbség van. Ha a helyes irányban kiművelt szellem, az Isten örök törvényeitől szabályozott akarat vezeli az embert, egy-egy Apponyi, Prohászka, Széchenyivel találkozunk, míg a rossz irányú vezetés és befolyásolás, az ember alacsony őstörvényeinek elhalmasodása gyermekgyilkosokat, sikkasztókat, Kun Bélákat, Számueliket, Matuskákat tenyészt ki.

Érdekes megfigyeléseket végezhetünk a forradalom idején. A tömeghangulat ránehezede sok komoly ember lelkére és elnyomta bennük a tisztánlátást, megfojtotta a lelkiismeret illikő szavát.

Ugyanezt a jelenséget látjuk újabbán Spanyolországban és Mexikóban, hogy Szovjet-Oroszországot ne is említsük.

Az a spanyol nép, amelyik évszázadokon keresztül az Ol-tár szeretetéről volt híres, most egymásulán rombolja le legszébb templomait. Tanítója, nevelője a papja volt és most legyilkolja őket.

Miért? — A spanyol nép nem vett részt a világháborúban, annak tehát súlyos csapásait nem szenvedte át, sőt a háborús szállítások révén hatalmas gazdasági lendületet kapott! Közgazdasági fejlődésében, általános műveltségének emelésében — az egyház iskolái halhatósan segítettek. Nincstelenség, nyomor nem fenyegette a népet! A természetes józan ész azt diktálta volna, hogy a nép felhasználva a háború elkerülésével szerzett anyagi és erkölcsi erőitöbbletét, összetartó örökfejléssel, kifarító szorgalommal, ügyes vezetéssel egyike lesz Európa legvagyonosabb és leghatalmasabb nemzetének.

És mi történt?

A francia szabadkőműves páholyok nem felelték el, hogy a spanyol király nem áldozta fel népét és seregét a franciák védelmére, bár többször erősen kényszeríteni akarták. Nagy összetartásuk és fegyelmezett együttműködésükkel rohamot intéztek a királyi trón ellen, s amikor a szabadkőműves radikálisok és istentelen szociáldemokrata-kommunista képviselők és tömegek forradalmi előtörése után elűzték a királyt, az Egyház és papság ellen indították a felkorbácsolt szenvedélytől és gyűlölettelől vezelt, vérre szomjazó, józan eszét vesztett tömeget.

A mexikói szabadkőművesek már annyira mentek, hogy a templomok lefoglalása, a papság kiűzése után törvényjavaslatot tárnyalnak, hogy az országot el nem hagyó papokat öldöcsék le.

Miért? — Az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság, a hivatalok nincsennek a papság kezében. Tehát az állam közgazdasági élete független tőlük. A munkástól sehol egy darab kenyert el nem vettek, sőt ezrek és ezrek köszönhelik megsegítésüket a papságnak.

Mindkét államban — a konzervatív egyházi felfogás szerint — eddig sem vettek részt a politikai életben.

Más indok nincs tehát, mint lelagadni az Istent az égből, száműzni az emberek szívéből, s az Istenben való hitet tanító és megőrző egyházzal papjaival együtt eltörölni a föld színéről, nehogy felvilágosítsák, észreleljék a most félrevezetett, elbódított és önző érdekeikkel szolgáló tömegeket.

Aljas indok — beestelen eszközök — vadállati cselekedetek a modern haladás és műveltség jegyében! —

Most nézzük a tömeghangulattal másik megnyilvánulását.

Szent Imre herceg napján bucsura és katolikus gyűlésre jött össze az endrői esperesi ker. népe. Közel 4—5000 ember vett részt a nagyszerű vallásos és kulturális ünnepeken.

És mit láttunk?

Az állami élet képviselői, a magyar országgyűlés tagjai, az ország volt külügyminisztere, grófok és egyszerű emberek, tisztviselők, iparosok, gazdák és munkások, öregek és ifjak — áhítatos lélekkel, a keresztény magyar összetartozódság jegyében hódoltak az Ur Jézus előtt és nyujtottak őszinte tiszteletadást az őt magyarok csodásélelű szent sarjának: Szent Imre hercegnek.

Egységes imában olvadt össze 5000 magyar szív: könyörüljön és áldja meg a mindenható ezt a balsorstól sokal megtépzott, kálváriás magyar népet. —

Nem volt itt gyűlölködés, sem szenvedélyes támadás, vagy emberetlen vandalizmusra való bujtogatás, — de volt lelkesítés, hogy az élet keresztjének viselése — kötelessége minden Krisztust követőnek, hogy a hit és bizalom erőt nyujtott őseinknek egy évezred alatt, tehát mi is az ő nyomdokain járjunk, — volt igaz fellátása azoknak az igazságoknak, amelyeknek megszivvelése és követése nélkül sem egyén, sem család, sem társadalom nem boldogulhat, — volt buzdítás és serkentés arra, hogy nem a panaszos, nem a zugolódás, sopánkodás, hanem az okosan cselekvő, takarékos, szorgalmasan kifarító, Isten parancsait átélő magyarság vallás-erkölcsi újjászületésű és régi híres családi értékeinek ápolása — nyujt és biztosít egy boldogabb magyar jövődől!

Itt nem volt templom-rombolás, de volt megújítása lelkekben a Szentlélek templomának, — nem volt itt öldöklési vágy és javaslat, de az élet nagy értékének feltárása mellett — sürgetése volt a tiszta családi élet szeretetének és az Istentől jövő gyermekáldás megbecsülésének, nem volt itt szó hatalmi klikkek és társaságok érdekei szolgálafáról, de igenis bölcs megvilágítását látjuk a társadalmi igazságok kívánatos érvényesülési lehetőségének és ezzel a nép jobb megelégedést nyujtó életének!

Ime a tömeg megnyilatkozások Isten nélkül és Istennel!

TEMETNI

emberi sors. Sőt egyetemes természetű törvény. Az elmulás minden színt elrabol és mindent berekeszt. Az új nap temeli az előbit, az újév temeli az óévet, a gyermek temeli az édesapját. Megérijük tehát az Egyházat, ha ünnepli a halottak napját, hiszen ez egészen természetes. Ha ünnep a születés, ünnep a halál napja is.

De november 2-án nem az elmulást siralja az Egyház. Amikor mindenütt hervadnak már a virágok, éppen akkor virágnak ki a sírokon. Ezek arról beszélnek, hogy a test elhervadása után van kivirágzás — az örök életben. *Halottak napján ünnepljük a lélek születés napját az örökéletre.* Ez a döntő születésnap, amely végleg meghatározza az ember helyét a nagy mindenségben. — Halottak napja felszólít, hogy hinned kell az örök életet s így vándorol csak célravezetőn, mert ha nem hiszed, nincs több értelme az élelednek, mint az utszéli bogárnak... Halottaknapja felszólít, hogy nézz tulra is.

Az embert eltemelik s kilép a lelke, mely az Isten országában harmincsor, halványszor, százszor értékesebb lesz és szebb, mint ebben az életben.

Nagy szociális lényt is hirdet ez az ünnep. Mindenki egy szerencsét próbáló pásztorfiu, aki elindul az alyai házból, az Isten teremtő kezéből. A kiinduláskor mind egyformán kézdte. De az életuton nagyon sokból lesz nagyúr, néhányból királyfi, sok megmarad pásztorfiunak s még löbbszolgák lesznek. Végül vissza kell létni egyszer az alyai házba. — *Halottak napja az igazságosság ünnepe.* Az igazságot szomjazó az emberi lelkek, s a szenvedő tömegek is. Ahol az igazság érvényesül, ott nincs szociális baj. Ott nincs lázadó emberi szív. A halál nagy napja, amely után Isten szent akarata veszi át a vezető szerepet — az igazság nagy napja is.

November második a *kegyelet napja*. A kegyelet szenteli meg az Egyház. Ez a kegyelet fokozza bennem az ember szeretetét. — A halottaknapja érzelmek ad: úgy nézek a másokra, mint emberlelvtérre. Remény kell nekem, mert nélküle nincs életerő!... Igazság kell nekem, mert ez a lélek kenyere!...

„Szánt az Élet, vet az Élet, boronáját végighuzza a halál boronája... Mára ez kerül alája, holnap más és kikeletjel, égre szöklét várja — várja...“ (Mécse). Sz.

K A T O L I K U S A C T I Ó

BÚCSÚ ENDRÖDÖN

Nagyszerű gyűlést tartottak az „Actio Catholica” kerületi szakosztályai

Szent Imre herceg ünnepét szokatlanul fényes keretek és impozáns főmegfalonulásokkal ünnepelte meg Endrőd és a Körösmenti községek öntudatos katolikus népe.

Mellau Márton apostoli kormányzói helynök, az Actio Catholica egyházmegyei igazgatója — az endrődi esperesi tanácsokat gyűlésre hívta meg e napra, hogy közös munkaterv megalkotása után erőteljes és egyöntetű munka induljon meg a lelkek birodalmában.

Különösen szépszámu csoporttal jelentek meg **Szentandrás, Szarvas, Gyoma, Füzesgyarmat, Szeghalom, Kondorostanya** egyházközségei. Körösladányt gróf Csáky Imre v. külügyminiszter és gróf Merán János képviselték. Megjelenésükkel emelték az ünnepély fényét dr. Zeőke Antal a kerület képviselője, dr. Pálka Pál és Bakos Lószef főszolgabírák, dr. Záhonny Aladár járásbírósi elnök, gróf Blankenslein Lajos nagybirtokos, dr. Gergely István ügyvéd, Zobell István főintéző és sokan mások.

Az ünnepi nagymiséit **Mellau Márton** pápai főpap végezte, míg a szentbeszédet dr. **Czapik Gyula** váradai apátkanonok és **Gönczy Károly** csanádapácai plébános mondották. Előző este **Fetzer József** pápai kamarás, kerületi esperes tartott szentségimádási órát.

Az idegen község bucsujáró hívei között különösen nagy hatást keltett az endrődi legény és levente-ifjúság közös szentáldozása szent Imre herceg tiszteletére. A hívekkel együtt e napra több mint 700-an járultak az Ur Jézus szent testének vételeéhez.

Nagymise után kezdődött a szakosztályok közgyűlése.

A „hitbuzgalmi szervezési szakosztály” ülésén **Mellau Márton** prelátnak megnyitó beszédében a beteg Apostoli Kormányzó ur üdvözlését tolmácsolta. Majd az Actio Catholica apostoli munkát kívánó célját ismertetve. Az országos szervezettől kidolgozott általános programot az egyházközségi szervezeteknek és az ellől alakított szakosztályoknak kell realizálni és megvalósítani. Az egyes sejtek, az egyes hírközségek tudhatják valójában, hogy a felmerülő eszekben, a való életben mit és hogyan lehet és kell megvalósítani. Kérte a ke-

reületi szakosztályait, hogy megbízatásukat komoly munkakörnek tekintsék és engedelmességgel a Szentanya kívánságának, minden lehető kövessenek el a katolikus ujászületés cselekvései sürgető munkájában.

Dr. Domanek Pál plébános, előadó részletesen és meggyőző érvekkel festette alá a hitbuzgalmi szakosztály jelentőségét. Erős hit, az Olláriszentség gyakori vétele nélkül kitarló és eredményes munkát senkitől várni nem lehet. Mindenki fókusa, lüzhelye legyen a krisztusi gondolatnak.

Az egyházközségi kiküldöttek jelentése után **Kóródy-Katona János dr.** országgyűlési képviselő igen életre való javaslatokkal bővítette az előadó program-külüzeit. Szomorúan látja, hogy a Tiszántulon lelképásztorkodással foglalkozó szerzetesrend nincs.

Végül elnök összefoglalta a gyűlés anyagát és határozat alakjában hirdette meg a következőket:

1. A kerületi esperesi tanács haladéktalanul sürgősnek mondja ki a **családi pasztoráció** megindítását. A hitbuzgalmi egyesület tagjai, a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői és a tanestület álljanak segítségére a plébánosnak. Minden kat. tanítónak kötelességévé teszi az esperesi tanács, hogy növendékeinek szüleit évenként legalább kétszer látogassa meg.

2. E családi látogatásokkal kapcsolatban **buzdítsák őket a vasárnapi szentmisek rendszeres hallgatására**, a husvétii, adventi szentgyónás, vallásosabb családokkal a **gyakori szentáldozás végzésére**. E látogatások eredményéről, az észlelt családi bajok, körülményekről olyan írásbeli jelentés adandó be plébános útján az Actio Catholica helyi szervezetéhez, hogy abból az egyházközségi kartotéka is elkészíthető legyen.

3. Fontos és sürgős az **egyházközségek beosztása 10-15-ös csoportokra**. Akár a Kath. Népszövetség, akár a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői vállalhatják a 10-15 családból álló csoport lelki felügyeletét és a plébános utasításai szerint való irányítását.

4. Az ifjúság menítése a **Legény- és külön a leányegyesületek megalkotását sürgeti**. Az Országos vezető egyesü-

letekhez való kapcsolódás — az egységes munkaterv és foglalkoztatás miatt is fontos. Férfiak részére a Férfi-liga vagy a Crédó-egyesület alakítása célszerű. **A leventék, vallásértékes oktatását és vasárnapi templombajárását erősen sürgetni kell**. Az Országos Központ segítségünkre lesz ebben.

5. A belmissió nagy fontosságára tekintettel — Iridiumok, egyházi és egyesületi ünnepek tartásánál, a husvétii gyónatás idejében stb. **a lelkészek kölcsönösen cseréljék fel egymást** — a változatosság és újdonság vonzó erejére tekintettel. Erre a célra az egyházközségi költségvetések némi útköltség lértést is vegyenek fel.

6. **A betegek látogatása** és lelki gondozására az endrődi mintát ajánlja a gyűlés. — Szent Ferenc III. rendjének tagjai (végezheti a Mária-társulat vagy a charitatív szakosztály is) minden hónapban meglátogatják a betegeket. Meggyőzik és rábeszélnek őket arra, hogy Jézus-hoz folyamodjanak segítségért. Ahol eredménytelen a munkájuk, azt jelentik a plébánosnak. — A lelkészek minden hónap első hétfőjén gyónatják a belterületi betegeket és templomba elmenni nem tudó öregeket, első kedden pedig a külterületieket. Így a betegeknek alig 3-5 százaléka hal el szentségek nélkül.

7. Tridumok, népmisziók, búcsújáró körmenetek tartása, a **tömeg pasztorációt** szolgálja. Ezeknél, valamint az Urnapi és Nagyszombai körmeneteknél — a szervezési szakosztály karszalagos tagjai vállalják a rendezést.

8. **A templombúcsúk megtartása** a kat. együltérzés és összeszertartás szempontjából különösen fontos. Ilyenkor minden egyházközség a szomszédos plébániák bevonásával „Actio Catholica” gyűlést tartson. Az egyházmegye papságából és szónoki képességű világi vezetők tagjaiból 1-2 ünnepi szónokot mindig kaphalnak.

9. Rendkívül előnyös hatást remél a tanács a lelkigyakorlatok tartásától. Két-három-négy egyházközség közösen rendezhet ilyen a Manrézában. Ha az anyagi eszközök hiányoznának, úgy oldhon. — A költségvetés a kiadások fedezetéről — mindenestre a takarékoskosságot keretükön belül — gondoskodjék.

10. Az Országos Vezetőség — a katolikus képviselők közbenjárásával — eszközölje ki, hogy **Actio Catholica gyűlésekre félárú kedvezményt ad-**

jon a MÁV. — Ugyancsak kéri az Országos Vezetőséget, hogy **a vásárok vasárnapi tartásának beszüntetését, s a vasárnapi általános hivatali és munkaszünet elrendelését szorgalmazza** illetékes helyen a katolikus vallású képviselők közös interventiójának felhasználásával.

Mellau prelátnak végül kérte a Hármás-Körös szerkesztőjét, hogy a szakosztály határozatait teljes terjedelmében közölje újságjában. —

A **Kulturális-sajtó szakosztály** gyűlését dr. **Czapik Gyula** apátkanonok emelkedett hangú beszéddel nyitotta meg. — Ami feladatunk az, hogy magasan tartjuk a szellemi, a lelki kultúra fáklyáját a magyar nemzet, főként a magyar ifjúság elé. A liberális gondolatvilágban felnevelkedett öregeket abból a lelkivilágból nehéz, sokszor szinte lehetetlen kiragadni. Éppen ezért a magyar, a katolikus magyar jövőért az ifjúság legyen célpontja munkásságunknak.

Walthier György polg. isk. igazgató beszámolt arról, hogy az A. C. hogyan kapcsolódik be az iskolánkivüli népművelésbe. Nagy súlyt helyeznek a leventék vallásértékes nevelésére is. Ezért fontos, hogy ki nevel. Endrődön a népművelésben és a leventeoktatásban főként a r. k. polg. isk. tanárok és elemi isk. tanítók veszik ki részüket. Mindkét működési körben vezető szempont a nemzeti és erkölcsi cél, amely a multban is jó katolikusokat és igaz magyarokat nevelt. Ezután beszámolt a katolikus sajtó endrődi helyzetéről, melyet a körösladányi, szarvasi, gyomai, békésszentandrás, szeghalmi és füzesgyarmati szakosztályok jelenléteinek ismeretése követelt.

Az előadások végzéivel munkairányító határozatokat hoztak:

1.) Mit lehetünk a katolikus iskolák megkedveltetésére? Igyekezni kell a gyermekek gyakorlati vallásos nevelésével annyira foglalkozni, hogy a szülő annak jótékony hatását észlelje. Ez az első és legjobb propaganda. III különösen nagy szerepet játszanak a Szív-gárdák.

2.) Nem járnak-e katolikus gyermekek más felekezeti iskolába? A nagy távolságok miatt bizony sok gyermek arra kényszerül, hogy prof. iskolába járjon. Ilyen esetben még áldozatok árán is igyekezzünk megoldani a kat. tanulók alapos vallásoktatását. Szív-gárdák létesítése ill is fontos.

Iskolaügy

Az endrődi róm. kat. polgári fiúiskola
tíz éves jubileuma.

Szent Imre napján ünnepelte meg az iskola fennállásának tíz éves jubileumát.

Ott láttuk az iskola barátait és jóakaróit, mintegy 400-at és a végzett növendékek nagy tömegét.

Nagyhatást kelteit *Paróczay Péter* tanárjelölt beszéde, aki mint az iskola volt növendéke üdvözölte meghatódott hangon, végzett diáktársai nevében Csernus Mihály apátplébánost, az iskola alapítóját, a jubiláló iskolát és a tanárikart. Ez az iskola alkalmat ad az endrődi ifjuságnak arra, hogy az elemi iskolai tanulmányok elvégzése után megszerezhessék azt a tudást, amelyet a mai élet minden földmives, iparos és kereskedőtől kíván, ha boldogulni akar. — Kérem a Mindenható, hogy ennek a községnek és szegény csonka hazának minél több vallásos és művelt lelkielű sziklaszilárd jellemű, acélos akaratú, piros pozsgás arcú ifjuságot neveljen a tanárikar hosszú évtizeden keresztül.

Szmola János végzett polgárista nagyhatású szavazatát Fölföldy Béla s. lelkész zongorán, Fehérváry Ferenc rk. tanító hegedűn művészies játékkal kísérték.

A melodráma színezését a végzett növendékek énekkara hatásosan emelte. Szépen szerepelt az ifj. énekkar is Hidvéginé tanárnő vezetésével.

Walthier György polg. isk. igazgató ismertette az iskola történetét.

A polgári iskola feladata, hogy növendékeit gyakorlati irányu általános műveltséggel ellátssa és ezzel őket egyrészt közvetlenül a gyakorlati életre, másrészt a középfoku szakiskolákra előkészítse. A leányiskolák célja enenfelül művelt magyar polgári háziasszony nevelése.

A polgári iskola tehát gyakorlati irányu általános műveltséget nyújt és közvetlenül a gyakorlati életre készít elő. A polgári iskola a nép széles rétegeinek iskolája, ahol megtalálja boldogulásának alapját a gazdálkodó, az iparos, a kereskedő és a munkás gyermeke is.

Endrőd 15.000 lélekszámú község. Ilyen nagy községnek feltétlenül szüksége van középfoku iskolára, de nem nélkülözheti különösképen Endrőd, hiszen nem érinti vasutvonal, ami lehetővé tenné a gyermekeknek, hogy egy közelfekvő városba mennének naponként középfoku iskolába. Ha nem volna községünkben polgári iskola, csak a gazdagok gyermekei tanulhatnának, már pedig a

művelődést nem lehet egy társadalmi osztály részére kisajátítani, a művelődés közkinccs, s módot kell adni mindenkinek, gazdagnak és szegénynek egyaránt, hogy annak áldásaiból részesüljön.

Községünkben az 1924/25 iskolai évben kezdte meg működését a r. k. polgári fiúiskola. A tanügyi hatóságok a fiúk és leányok együttes oktatását engedélyezték, hogy községünk mindkét nembeli ifjuságának alkalmat legyen a polgári iskola elvégzésére.

Köztudomásu, hogy a polgári iskola gondolatát Csernus Mihály apátplébános valósította meg Endrődön. A hitközségnek — az egyházi Főhatóság és ennek előterjesztésére a vallás- és közoktatásügyi Miniszterium nyújtott segédkezet azzal, hogy az iskolaalapítás tervét jóváhagyta. Az iskola-szervezés nehéz munkájában hervadhatatlan érdemeket szerzett *Koczka Sándor*, az iskola első igazgatója. Nincs helyünk felsorolni mindazokat, akik oktatói munkásságukkal a kezdet nehézségein segítettek át ezt a jól bevált iskolát és annak kifejlődésében közreműködtek.

A fáradhatatlan, nehézséget nem ismerő, lelkiismeretes munkának meg is lett az eredménye: egy életképes iskola. Rövid néhány esztendő alatt a tanulók létszáma a másfélszázat is túl szárnyalta. Kétségtelen, hogy a gazdasági élet fellendülését nyomon fogja követni polgári iskolánk még nagyobb arányú benépesülése is, amikor már elodázhatatlan lesz a külön polgári iskola-épület kérdése is.

Az endrődi polgári iskola a IV osztály elvégzése után eddig mintegy 200 tanulót bocsájtott utra. Tanulóinak kb. 35 %-a gazdálkodó, alig valamivel kevesebb az iparos szülők gyermeke, de tekintélyes számban vannak képviselve a kereskedő, munkások, valamint az értelmiségi osztály gyermekei is, akikből öntudatos katolikusokat, erkölcsös embereket, jó magyarokat és munkás, dolgozó honpolgárokat nevel az iskola, akikből nem urakat és kisasszonyokat, hanem munkaszerező embereket nevel, hogy az életben — bárhova is rendeli őket a Mindenható, — becsülettel megállják helyüket.

A jubiláló iskolát, az egyházmegyei Főhatóság, a szegedi kir. Főigazgatóság, A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola Igazgatósága, Gurgulics Antal szakfelügyelő, a mezőberényi áll. polg. isk. tanterülete és Patonay Sándor üdvözölte kiknek ezuton is hálás köszönetet, mond az Igazgatóság.

célról. S e cél törhetetlenül kitartani az erkölcsi és vallási parancsok mellett. A mennyországot a lélekben kell hordani. Katolikus hitrendszerben és hitelvekben nem szabad ingadozni.

Kovács Sándor az A. C. központi lílkára az A. C. fogalmát tisztázza. A. C. a lelkiismeretek nyomorakciója, a vallásos katolikus levékenysége a vallásos élet terjesztésében. A magunk lelken kívül ne feledkezzünk meg a környezetünk lelkeüdvéért is munkálkodni. A jövődől való munkában nagy szükség van az ifjuságra. Az A. C. egy kemény gárdát akar kikalapálni. Éppen ezért a tisztaság legyen legfőbb kincse minden lánynak. Az életben is csak a komoly gondolkodású lányt értékelik.

A házasságkötésnél minden kat. lánynak előrelátónak és erősnek kell lennie.

Özv. dr. Maácz Jánosné polg. isk. tanárnő hangoztatja, hogy az A. C.-ban dolgozni kell másokért. A családanyának sokat kell dolgoznia családjáért. Akik gyengének képzelik magukat, azok előtt álljon buzdító példaképekül Lisieui kis Szent Terézke, aki lesli gyengesége ellenére is egész életét emberfársajáért áldozta fel.

Elnök-köszönet mond az előadónak s hangoztatja, hogy leányt nem is tud elképzelni az **Óltáriszentség** gyakori vétele nélkül, mert ez az Élet Kenyere. Az áldozatos Ur Jézus elsősorban az áldozatos életre hivatott leány értheti meg. —

A katolikus magyar asszonyok impozáns nagygyűlését meglehangú szavakkal nyitotta meg a kerület esperese, **Fetzer József** pápai kamarás.

Dr. Kóródi-Katona János országgyűlési képviselő gyakorlati példákkal mutatott rá a mai nők túlfengő társadalmi életére és a gyermeknevelés hibáira. — A nagy éljenzéssel fogadott mélyenszántó beszéd után az A. C. főlílkára, az endrődiek régi kedves kaplánja: **Kovács Sándor** püspöki tanácsos mondotta el lelkesítő, lüzes beszédét a nők apostolkodásáról az actió keretében.

Dr. Czapik Gyula apátkanonok a katolikus megújulás és erkölcsi újjászüelés nagy problémáit taglalta — a közönség meg-megújuló tetszés nyilvánítása mellett.

Végül **Csernus Mihály** apátplébános ismerette azokat a köteleességeket, amelyek leljesítéséről az endrődi családok jobb jövőjét reméli. —

A Népház nagytermében több mint 500 férfi hallgatta **Mellau Márton** helynök nagyvonalu megnyitóját. Az egyház népművelő működésében minden katolikusnak levékenyen részt kell vennie.

Dr. Czapik Gyula kanonok: Isten nélkül, szeretet és társadalmi igazság nélkül — a lelki és lesli nyomort megszüntetni semmiféle hatalom nem tudja. E nemes eszmének szolgálására loboroz bátor, öntudatos, cselekedni kész munkatársakat az Actió Catholica.

Dr. Kóródi-Katona János

3. Igyekezünk kell a vármegye népművelésbe is bekapcsolódnunk s ott a megfelelő, esetleg profán tárgyat is vállaláserkölcsi beállítással tárgyalni. A népművelési előadásokon ki kell emelni a nagy kat. nemzeti hősokeket és egyéb kiváló egyéniségeket s így az életből az életre nevelhetünk. Vegyes vallásu helyen be kell vezetni a hitvallásos estéket.

Dr. Czapik Gyula elnök záróbeszédében a sajtólevékenység megszervezését szürgelte.

Ajánlja, hogy a sajtó terjesztésébe vonjuk bele a gyermekekkel is, de úgy, hogy az a nyári tanítási szünetben se szenvedjen csorbát. Éppen ezért indítványozza, hogy a lapterjesztés irányítását a plébániák vegyék kezükbe, hogy az ne személyhez legyen kötve.

A szociális—charitatív szakosztály ülésén **Fetzer József** esperes ismertette a szakosztály hivatását és célkitűzéseit. Ha a lakkeket menteni akarjuk, az anyagi segélyezésről sem feledkezhelünk meg most, amikor hitestlvéreink százaai és ezrei nyomorban tengődnek. Három féle segélyezési mód van gyakorlatban: **1., a Páli** szent Vince egyesület actiója, mely szerint az adakozó személyesen adja át adományát a rászoruló családunk, **2., az egri norma**, amelyik szerint a közséletek (község és egyház), továbbá a társulatok és egyesületek együttesen végzik a segélyezést. Azokban a városokban és községekben, ahol ezt megvalósították, megszűnt a koldulás. A **3. mód az egyházközségi segélyezés**. Valamelyik egyházi szerv végzetli a gyűjtést és időnkint osztja ki a ruha és ételmi segélyt.

Az egyes községek beszámolójából kilünl, hogy az endrődi esperesi kerület egyházközségei évenként több mint 1.200 szegény iskolás gyermeket és mintegy 800 nyomorgó kat. családot segélyeztek.

Végül halározatilag kimondotta a szakosztályi gyűlés, hogy a harmadik segélyezési mód szerint segélyezi szegényeit és a költségvetésben gondoskodni fognak segélyezési összeg beállításáról is. **Vaszkó Pál** endrődi szakosztályi tag fontosnak véli, hogy magasabb lényezők—telepítések, szikesföldök javulására adandó államkölcsönök és más a közjó érdekében végzendő munkálatok szorgalmazásával-biztosítsák a szegény nép megélhetési lehetőségét.

Bucusu délutánján folytak le az Actió Catholica nagygyűlései

A Népház nagytermében a férfiak, a moziateremben a nők, a polgári iskola kultúrtermében a leányok gyűltek össze — összesen mintegy 1600—1800-an

A hajadonok gyűlésén **dr. Domanek Pál** plébános tartott lelkes megnyitó beszédet. Gyakorlati esetekből világította meg, hogy a lelki élet terén a leányok szélsőségesek.

Sokszor muló dolgokért megfeledkeznek az igazságról, örök

frappáns képekkel illusztrálta a modern világ lehetetlen erőlködését az élet színlelének megjavítására. Világosan megrajzolta azokat a köteleességeket, amelyek egy értelmes és öntudatos katolikus férfinak a családban, egyesületekben, s a közélet minden megnyitvában végeznie kell.

Hatalmas éljenzéssel zárdott beszéde után — **Mellau**

Márton prelátus indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a Kereskedelmi és Belügyminiszterektől kért fogja a polgári házasság revíziójának megvalósítását és a vasárnapi munkaszünetek mielőbbi törvénybe iktatását.

Mellau helynök összefoglaló, buzdító beszéde után — lelkes hangulatban ért véget a nagy-sikerű gyűlés.

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Búcsújárás Gyomára. November 2-án az endrői katolikus hívek százai vonultak a gyomai festvértemplom felé. A 2000 főből álló hatalmas körmenet a szentévi jubileumi búcsú elnyerése végett indult a gyomai kat. templom látogatására halottak napján, a kegyeletnek ünnepén. Imádság és éneklés mellett vonult fel a lélekemelő, hatalmas processió a gyomaiak gyönyörű tepomába. Buzgó és aláztos imában kérték az Urat, részesítse őket büneik és gyarlóságaiért méltán megérdemelt ideigtartó büntetésének elengedésében és könyörüljön a tisztító tűzben szenvedő lelkék nagy fájdalmán. A körmenetet *Csernus Mihály* apátplebános vezette. Gyomán *Csenay Géza* plebános fogadta a híveket s készséggel vett részt a rendezésben. Szép, nagy és bensőséges hitvallás volt ez, dicséretére válik az endrői katolikusoknak.

Jubilál az Alispán. Csendben, minden külsőség és ünneplés mellőzésével lépte át vármegyénk közszeretben álló Alispánja eredményekben gazdag közigazgatási munkásságának 25 éves évfordulóját. A közigazgatás tisztviselői valósággal eltitkolták a nevezetes dátumot és zárt körben köszöntötték — az ünnepléstől tartózkodó, kizárólag hivatalának élő, fáradhatatlanul dolgozó Főnöküket. A vármegye népe mélyeséges tisztelettel és igaz nagyrabecsüléssel gondol népszerű Alispánjára és további áldást kér — nagystilű munkásságának újabb és hosszú fejezetére. Ad multos annos!

Kitüntetések. Örömmel közöljük a legújabb hírt, hogy az egyházmegye Apostoli kormányzója az endrői esperesi kerület két érdemes plebánosát: *Szabó Frigyes* szeghalmi és *Riegel Géza* füzessyarmati lelkészeket — püspöki tanácsosokká nevezte ki. Az egyházmegye Főpásztora két kiünneplésű és értékes lelképásztori munkát végző papot dekorált a kitüntetéssel, amelyhez őszinte örömmel gratulálunk!

A magyar apátok és prépostok elismerése. A püspökök apáti és prépositi kinevezési joga lejárt. A római Szentszék szeptember havában kelt engedélyével ezt a kinevezési jogot újra megadta és a magyar apátoknak és prépostoknak a „protonotarius apostolicus ad instar participantium“-ok jogait és kiváltságait adta meg.

15.000 keresztelés 15 év alatt. Walsh, Cincinnati egyik külvárosának plebánosa 15 éve működik s ezen idő alatt 15.000 felnőttel keresztelt meg. Az új keresztények legnagyobb része néger. Ezt az eredményt különösen akkor tudjuk méltányolni, ha tekintetbe vesszük, hogy az amerikai négerek közül aránylag ritka a megtérő.

Iskola-szentelés Szeghalmon. A szeghalmi rk. egyházközség f. hó 4-én diszközgyűlést tartott abból az alkalomból, hogy nagy fáradság és áldozatok árán felszentelték a II. sz. isk. tantermét és átadhatták nagy nemzetnevelő és lelketformáló hivatásának. A felszentelést Fetzer József esperes-tanfelügyelő végezte, míg az ünnepi beszédet *Csernus Mihály* endrői apát mondta. *Szabó Frigyes* szeghalmi plebános beszámolójában rámutatott arra az örvendetes fejlődésre, hogy a katolikus hívek száma 1920 óta 774-ről 1930-ig 1150-re szaporodott fel. A szaporodás 44 százalékos volt. Örömmel regisztrálta a szeghalmi katolikus hívek áldozatkészségét. *Ózsv. Csánky Béláné* nagylelkű adakozásából beszerették a háboruba elvitt legnagyobb harangot. Az ő példáján felbuzdulva *Boross Flórián* kir. végrehajtó meghozatta a legkisebb, a hívek közös adakozásából pedig a harmadik harangot. — A lelkiélet fokozottabb fejlesztésére kérte híveit.

Felujult a mártirok ideje. Spanyolországnak Asturia tartományában a múlt hetekben vöröskommunista lázadás tört ki. A vörösök a hatalom átvétele után azonnal tuszokat szedtek. Az összes papokat, az összes szerzeteseket és néhány exponáltabb katolikus hívőt letartóztatták s mind a negyven tuszt agyonlőtték. Valamennyi pap és szerzetes emelt fővel állott a vörösök puskacsövei elé és utolsó szava mindegyiküknek ez a kiáltás volt: *Ejjen a Krisztus-Király!* Felujult előttünk a régi keresztény-üldözések dicső emléke. Akkor sem lehetett vérbefojtani Krisztus hitét és most sem fog sikerülni a vörös gonosztevőknek! Gyilkolhatnak, de a katolikus vallást le nem törhetik, mert az: Isten alkotása!

60.000 frontarcos zarándoklata Lourdes-ba. A francia Katolikus Frontarcos Szövetség nemzetközi zarándoklatot rendezett a lourdesi kegyhelyre. A résztvevők között ott szerepelt több, mint 100 főből álló csoporttal Németország, Ausztria, Olaszország, Csehország, Anglia pedig egymagában 600 frontarcost küldött. A rendezőbizottság elnöke Gerlier lourdesi püspök volt, aki a háboru alatt, mint százados szolgált és maga is tagja a Frontarcos Szövetségnek. A résztvevők mindegyike meggyónt és megáldozott s áldozásukat a világbékeért ajánlották fel. A francia lapok részletesen beszámoltak a külföldi résztvevőkről, de sajnos a magyarokat nem említhették, mert a magyar frontarcosok közül senki sem jelent meg.

Csodálatos gyógyulás Lourdesben. Rómából jelentik, hogy Barta Carlo san-remo-i tizenkétéves fiú, aki gyermekbénulás következtében kezdettől fogva csak mankóval tudott járni, egyik zarándokcsoporttal Lourdes-be ment, ahol Borea d' Olmo hercegnő segítségével a barlang medencéjébe szállt és ott imádkozott. Amikor mintegy tíz perc múlva kiemelték a medencéből, a kis fiú váratlanul lábára állt és elvette mankóit, hibátlanul járni kezdett. A csodálatosan meggyógyult gyermeket, akit San Remo-ban még a Vöröskereszt emberei tettek a vonatra, hazatértek nagy tömeg várta az állomáson és kísérte a templomba, ahova első útja vezetett.

Kalocsa a földmivesvarrő-asszonyokat is foglalkoztatja a téli közmunkák során. Kalocsa polgármestere, dr. Farkas Géza összeállította a téli munkatervet. A szegény és kereset nélkül álló családok asszonytagjait is alkalmazták a téli közmunkák során. A kalocsai kézimunkák népszerűsítésére törekcsenek. Az asszonyok a kézimunkáért kapnak meg a szokásos díjat.

Cigarettaztak a munkások, felrobbant a petroléumtartály. A franciaországi Cette mellett négy munkás egy üres petroléumtartály javítási munkálataival volt elfoglalva. Hirtelen hatalmas robbanás történt és a munkások a levegőbe repültek. Hárman a lángokban lelték a halálukat, a negyedik is oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy felépülése nagyon kétséges. A tüzet szerencsére hamarosan sikerült eloltani. Valószínű, hogy a munkások egyike cigaretta gyújtott és ezzel lobbantotta lángra a tartályból kiáramló petroléumgázokat.

Jótekonycélra fordítják a nászajándékokat Kent hercege és Marina hercegnő. Kent hercege, az angol királyfi, aki mint ismeretes, a közel jövőben tartja esküvőjét Marina görög hercegnővel, menyasszonyával úgy határozott, hogy az Anglia lakosságának széles rétegeiből felajánlott nászajándékokat jótekonycélra fordítják. A hercegi jegyespár munkanélküliek családjait kívánja megörvendeztetni az ajándékokkal.

Istentelenek elleni propagandáért — száműzetés. A GPU letartóztatta Pavil Tjumi püspököt az istentelenek ellen folytatott propaganda miatt. A püspököt a GPU kollégiuma elé állították és három évi szibériai száműzetésre ítélték.

Orosháza várossá alakul. Két esztendeje fekszik már a belügyminiszteriumban Orosháza község kérése, amelyben a törvényes szabályoknak megfelelően megyei várossá való alakulását kérte. Orosháza nagyközség előjárósága olyan értesülést kapott, hogy a belügyminiszterium az előterjesztést jóváhagyta, úgy hogy rövidesen megtörténnek azok az alakítások, amelyek Orosházát megyei város-rangjára emelik.

1400 kubikos dolgozik a Tiszántul megindult ármentesítő munkálatoknál. A Körös—Tisza—Marosmenti Ármentesítő Társulat november 5-én egyik helyen 750 embert állított munkába. A hortobágyi csatornamedernél 200 munkás dolgozik. Nagyszabású ármentesítő munkák kezdődtek Békésmegyében, hol összesen 350 kubikos kapott alkalmazást. Ilyenformán 1400 kubikos csaiádnak téli megélhetést sikerült biztosítani.

Gömbös magas pápai kitüntetését kapott. XI. Pius pápa Gömbös Gyula miniszterelnöknek a Pius-rend nagykeresztjét adományozta. A Pius-rend, amelyet IX. Pius pápa alapított, az egyik legmagasabb pápai kitüntetés, amellyel csak a legmagasabbrangú vezető állást betöltő államférfiak szokta a pápa kitüntetni. Gróf Bethlen István 1923-ban szintén ezt a kitüntetést kapta a pápától. A miniszterelnök kíséretének szintén magas kitüntéseket adományozott a pápa. Báró Bakách-Bessenyei György követségi tanácsosnak, a külügyminiszterium politikai osztálya vezetőjének a Nagy Szent Gergely-rend parancsnoki keresztjét a csillaggal, dr. Mengele Ferenc követségi tanácsosnak, a külügyminiszterium sajtóosztálya vezetőjének a Nagy Szent Gergely-rend parancsnoki keresztjét és Petneházy Anlál örnagynak, a miniszterelnök személyi titkárnak a Szent Sziveszter-rend parancsnoki keresztjét adományozta a pápa.

Frontharcosszervezet Gyulán. November 4-én impozáns keretek között megalakult Gyulán az Országos Frontharcos Szövetség főcsoportja. Elnökké dr. Varga Gyula polgármestert és vitéz dr. Pánczél József vármegyei főjegyzőt választották meg.

Halálba kergette a mozi az Ujvidék közelében fekvő Ruma nagyközségben Dokics Miklóst, egy piaci árus 12 éves fiát. A gyermek a „Bestia“ című borzalmas hatású filmet nézte végig. Az előadás annyira izgalomba hozta, hogy hazaszaladt és a padláson felakasztotta magát. Apja talált rá.

Tiltott műtétért egy évi börtönbüntetésre ítélte a bajai törvényszék Stalter Menyhértné borotvai községi szülésznőt. Seitz Mátyásné, akin a műtétet végrehajtotta, három hónapi fogházzal sújtották.

Elítélték a sikkasztó mezőberényi végrehajtót. Huve Lajost, a mezőberényi nemzeti szocialista szervezkedés egyik vezetőjét, aki mint ideiglenes községi végrehajtó működött, a törvényszék most sorozatosan elkövetett lopás bűntette címén hathónapi fogházra ítélte és meilékbüntetésképpen három évi hivatalvesztést szabott ki.

„Jászberényi rajzok“. A szerző, Prückler József, a fenti cím alatt 17 cikket gyűjtötte össze. Jászberény történelmi múltjára, népművészetére, műveltségére találunk benne néhány ismeretést. Minden cikke kutató munkásság eredménye. Stílusa gördülékeny. Hangja tárgyilagos. A próbálkozás követésreméltó, mert minél jobb és megbízhatóbb helytörténetünk van, annál jobb és alaposabb lesz nemzeti történelmünk. Hazánkban pedig a helytörténetírás csak az utóbbi időben kezdik művelni. H. N.

SZENT ERZSÉBET

A warburgi vár ódon termei kopott, kifakult, föredezett freskók díszítik. Aki ezeket a képeket nezi, annak lelke vissza száll a múlt hétszázados távolába és lelki szemei előtt megjelenik egy asszony, a vár úrnője, a magyar király leánya, Szent Erzsébet. Itt áll a falak között. Itt játszadozott mint gyermek, itt imádkozott, itt dolgozott, itt szenvedett, itt törölte ki a szegény Lázárok szeméből a könnyeket, amit az éhség és fájdalom sajtolt elő.

Egy Szent Asszony áll előttünk, akinek csodálatos és rövid életét a szenvedés rózsakoszorúja fonja körül. Még csak négy éves volt, amikor kiragadták a meleg szülői fészekből és elvitték messze idegenbe. Tizen-négy éves korában már feleség volt, tizenkilenc éves korában özvegy és huszonnégy éves korában halott.

Mi az, ami ezt az életet oly széppé, oly gazdaggá teszi? Hát az a mérheletlen felebaráti szeretet, amely megfedkezük önmagáról, csak hogy máson segíthessen.

Szent Erzsébet életében nemcsak az a fontos, hogy *mennyit* és *mit* adott, hanem hogy *hogyan* adta. Ő nem *küldött*, hanem *vitt* s így mialatt ajándékait adta, önmagát adta, saját szívét osztotta ki ezer meg ezer darabban: a kenyérből így lett rózsza, a tesli alainizsnából így lett lelket is erősítő forrás.

Szent Erzsébet példájára le kell hajolni nekünk is ember-társainkhoz, mint teslvérünkhöz. Nem elég letörölni szeméből az éhség és szomorúság könnyeit, hanem le kell törölni lelkéről azt a port és piszkot, — amit a szenvedés vihara zúdított rá, — hogy ismét előragyogjon lelkén az Isten arca.

Szent Erzsébet legendájának freskói halványodni, föredezni kezdenek a warburgi várban... Bárcsak az Uristen szerelete felfrissené szent alakjának színeit a mi asszonyaink lelkében!

Szent Erzsébet ünnepe.

Az endrődi Női Liga ifjusági leányszakosztálya f. hó 18-án (Szent Erzsébet napján) d. u. fél 6 órai kezdettel műsoros ünnepély keretében áldoz Szent Erzsébet emlékének a Népház mozi helyiségében a következő műsorral:

1. Pusztay: Ave Mária. Éneklő leánykar.

2. Környey: Magyarországi Szent Erzsébet. Szavalja Timár Izabella.

3. Ünnepi beszédet mond Kiss László s. lelkész.

4. Pohárnok: Magyar Erzsébetek. Előadják a leánykörtagjai.

5. Kalmár Eta énekel.

6. Zlehovszky Margit mesél.

7. Luspay: Imádkozzunk a hazáért — Himnusz. Éneklő az ifjusági vegyeskar.

Törvényhatósági tagválasztások

Békésvármegye törvényhatósági bizottsága a törvényhatósági tagválasztásokat **november 25-re** jelölte ki.

Szavazni fognak mindazok, akik az 1934. évi képviselőválasztói névjegyzékben szerepelnek. A szavazás tilkos. A törvény rendelkezése szerint reggel 9 órától délután 4 óráig lehet szavazni. Endrődön 3 rendes tagot és 3 pótlagot választanak. A régi kisorsolt tagok: Kalmár Imre, Vaszkó Pál és Szabó Frigyes plebános voltak.

Mint értesülünk, Endrődön két csoport indul. A Nemzeti Egység pártjának élén Timár Imre bíró, a radikális-szociáldemokrata csoport élén a hírek szerint dr. Tóth István ügyvéd áll. A Nemzeti Egység pártja együtt működik a kisiparosokkal, a nemzeti alapon álló munkáscsoporttal és a kisgazda-párttal, s így valószínű a győzelme.

Kisgyűlés határozata az iskolafenntartási segélyről.

November 9-iki gyűlésén foglalkozott a vármegye kisgyűlése Endrőd község azon határozatával is, mely az 1935. évre meglagadta az iskolafenntartási hozzájárulást az egyházközségtől. A kisgyűlés feloldotta a határozatot és a m. kir. belügyminiszteriumnak tüzéles felülvizsgálata alapján indokoltnak találta az Alispán azon intézkedését, hogy 3600 P. segélyt állítson be a község költségvetésébe iskolai fenntartási segély címen. Dr. Bulla Sándor kisgyűlési tag indítványozta, hogy mivel a vármegyének csaknem minden községe segítyezi a hitfelekezeteket az iskolák fenntartásában, mondja ki a kisgyűlés, hogy a községek legalább a tanítók helyi nyugdíjárulékát kötelesek az egyházak helyett téríteni. Az Alispán azért nem járult hozzá a javaslatához, mert a községek különböző anyagi helyzete miatt általános szabályt nem lehet megállapítani. Öcsödön például 12.000 pengő segélyt ad község, másutt a nyugdíjárulék felé, Orosházán az egész nyugdíjárulékot s.

Ugyanakkor jóváhagyta a kisgyűlés Gyoma község határozatát, amely a ref., ev. és kal. egyházaknak aránylagos iskolafenntartási segélyt szavazott meg.

T e r e f e r e

Gyomavégi: Pálinkás jó reggelt kívánok mindközönségesen.

Mirhói: Tán része volt benne kendnek, azért olyan hangos?

Gyomavégi: Hát mit tagadnám, a múlt héten a búcsú-lakomán úgy belaktam szesszel, hogy még most is érzem a halást.

Csejti: Hát aztán dikciózott-e kend a búcsúzó egészségére?

Gyomavégi: Eivégezték azt helyettem mások. Az egyik ur szörnyen kívánta az ünnepelni, hogy az Isten éltesse sokáig — Gyomán. Az egyik rokon meg az érdemeket sorolta volna, de úgy járt, mint az egyszeri nebuló.

Csejti: Hát azzal meg mi történt?

Gyomavégi: Gyenge volt a rajzból. Évvégén megparancsolta neki a tanára, hogy a nyári szünidőben rajzolgasson valamit. Hát amikor eljött a beiratkozás, bead a tanárnak egy rajzlapot, amelyen csak néhány vonás volt. Mi ez — kérdezte a Tanár? — Ez kérem szépen egy tehén a mezőn, amint füvet legel, vágta ki a diák. — De hol itt a fü — kérdezi ámuldozva a tanár? Hát kérem, azt már telegelte a tehén — mondja a fiú. — No és hol van a tehén? — Az kérem tanár ur már elszaladt, mert nem talált több füvet. — Hát igyekeztem meg a magasztaló pingálás is.

*

Varjasi: Mi lesz a választásokkal atyafiak? — Az apát ur pártja most nem jelöl?

Szarvasvégi: Ugy hallottuk, hogy már ujév óta — nem törődik a községi ügyekkel. Hagyja, hogy csinálják a bölcsek. A tanítóknak is szabad kezet hagyott. Csak az a kikötése, hogy jó katolikus embereket támogassanak.

Kondorostanyai: De hát mégis kik lesznek a jelöltek?

Ugari: A bíró ur — mint a Nemzeti Egység Pártjának elnöke minden kört megkérdezett, hogy kit akarnak. Kijelöltek vagy 12-öt. Ezeket aztán beküldte a vármegyére, ott jelölik ki majd azt a három rendes és három pótlagot, akik hivatalos jelöltek lesznek.

Peresi: És hát ha nem népszerű embereket jelölnek? Akkor baj lesz.

Décsi: Biztosan megkérdezi a Főispán ur a főszolgabíró urat, az majd eligazítja a dolgot.

Tanító: Mindenesetre az endrődi népnek vigyázni kell. — Száz év alatt nem kapott a község a vármegyétől annyit, mint az utóbbi tíz év alatt. Szarvas, Mezőberény, Gyoma, Orosháza tülekedtek az utkövezésért, az Alispán ur mégis a mezőfuri—kondorosi utszakaszt köveztetette. Az új Főispán hónapokon át járta a kormányhivatalokat, hogy a vármegye munkásainak egy kis keresete legyen felére. Mi volna, ha nem fáradozott volna értünk? Most is 400 endrődi munkás dolgozik. Hát még a sok kő-fuvarozás mennyi pénzt hozott Endrődnek, meg Gyomának!? A lakosság is gondolkodik és a saját érdekét tekintve támogassa a vármegye hivatalos jelöltjeit.

Varjasi: Igazsága van tanító ur. Bolond ember megy fejjel a falnak. Nekünk a jövőben is szükségünk

lesz a Főispán és Alispán jóindulatára. Nem lehet fenyegetkedni. — Álljunk együtt és tartunk ki.

*

Mirhói: Azt mondják már kendtek, hogy miért nem adnak pénzt a bankok?

Községközi: Nem tudja kend? Persze a Mirhón nem olvassák az Új Nemzedéket, meg a Hármasköröst! A nagybankok nem adnak azért, mert a védeltség miatt sok gazdától a kamatot sem kapják meg. — Kapnak tőlük a gyárosok és a nagykereskedők, mert ezek nemcsak kamatot, de percentet is adnak a haszonból.

Csejti: No és a kis bankok?

Községközi: Azoknak meg nincs elég pénzüik. Az egyes emberek most nem tudnak betétet gyűjteni, a községek meg nem adnak elég betétet a kisbankoknak.

Gyomavégi: Nálunk két bank van. Az egyik a miénk, másik a csabaiaké. Nagyon kevés ebben az endrődi részvény. — Hát itt hogy áll a dolog?

Községközi: Tavaly felét adták az egyiknek, felét a másiknak. — Az öreg helyi bank sok gazdának adott, de csak úgy, hogy decemberben visszafizetik, ha a község nem adná tovább a pénzt.

Csejti: Hát már miért ne adná? Hiszen a községnek elsősorban érdeke, hogy a saját adófizetői egy kis pénzhez jussanak a mai nehéz időkben!? No meg az aszály miatt ki tud most törleszteni?

Községközi: Nem mindig nézik ám a nép javát. Amióta a régi bank vezetők kiestek, azóta mindig áskálódtak az öreg bank ellen. Nem nézték azt, hogy több mint 300 endrődi részvényesé, azt se, hogy a bank pénzét 500 endrődi kis ember használja, arra se gondoltak, hogy újabb betét — új forgatókét jelentene a nép között és az adó is jobban befolyna, csak azzal törődtek, hogy tudnának ütni a papon és embereink. Hogy így százak koldusbotra juthatnának a kölcsön felmondásával, az sok előtt semmi sem volt.

Varjasi: A választóknak kellene figyelmeztetni a képviselőket, hogy ne düljenek be, mert a nép bőréről van szó. Igazságot és méltányosságot mutassanak, amikor ilyen fontos ügyről döntenek. Itt nem szabad politikának érvényesülni, csak az endrődi nép érdekének.

Ugari: Igaza van, de némelyik képviselő olyan, mint az egyszeri vőlegény.

Décsipáskumi: Hát avval mi történt?

Ugari: Elment leánykérde, de olyan szófukar volt, hogy mindig a mamája beszélt helyette. Csak akkor szólalt meg, amikor a papa és a mama azzal fenyegették meg, hogy otthon ellátják a baját.

Mirhói: No és mit mondott ez a gyászvitész?

Ugari: Végre kimondta a menyasszonyjelöltnek, hogy „igen“.

Varjasi: No ennyire még sem vagyunk. Én hiszem, hogy a nehéz idők kijózanítanak többeket és nem engedik magukat az orruknál fogva vezetni. — De induljunk, mert a Kiss tisztelendő ur már biztosan megkezdte a prédikációt, oszt mindjárt végire jár. (Eloszolnak.)

KÖZGAZDASÁG

VILÁGGAZDASÁGI
HELYZET.

Vizsgálva a nagyobb világ tőzsdék irányzatát, azt látjuk, hogy az elmúlt hetekben általánosságban gyengébb irányzat vezetett a piacokon. Sem az amerikai választás, sem a francia kormányválság nagyobb ellátást nem okozott.

A gazdasági élet általános nyomottsága bizonytalanságot teremtett a tőzsdéken és még a londoni tőzsde javuló irányzata is gyengült, pedig az angol gazdasági élet ma talán vezet a világországok piacán.

Hollandiában már hónapok óta a holland forint értékének csökkentéséről beszélnek, s a kormány csak azért akadályozza ezt, mert fél a bekövetkező árdérágulástól.

Németországban a nyersanyag hiánya okozott nagyobb mérvű áremelkedést, a fogyasztó közönség érdekében áralakító kormánybiztos neveztek ki.

Anglia újabb piacot szerzett. Mandzsuriába 8 millió font értékű megrendelést szállít és Japán hadihajókat rendelt az angol gyáraktól.

Magyarország Gömbös Gyula miniszterelnök külföldi utazásai nyomán vár némi enyhülést és értékesítési lehetőséget a velünk barátságban levő államoktól.

Gazdaközönségünket a Külkereskedelmi Hivatal alelnökének: Serbán Ivánnak németországi utja foglalkoztatja. A magyar zsirkivitelről folyik a tárgyalás és amennyiben sikerül a költendő megállapodás, nemcsak a zsír, hanem a sertésárakra is jó hatást fog gyakorolni a németekkel kötendő szerződés.

Gabona és terményárak.

Az elmúlt napokban Gyomán 15—18.10, Mezőtúron 15.20, Szarvason hajóba rakva 15.50 P-t fizettek a 80 kg-os tiszavidéki búzáért. Az árpa 12—12.20, a zab 12.—, a morzsóll tengeri 9.30—9.50-es áron kell a gyomai piacon.

Az állatvásáron ingadozó volt az irányzat. A szopos borjú ára a gyomai vásáron minőség szerint 50—70 fillér között mozog. A lehen és loarak alacsonyabbak voltak, mint a mezőtúri és csabai vásárokon. Külföld részére vásárolták a jobb lovakat 250—400 pengős áron.

A soványsértés és malac ára nagyon alacsony volt. A hizott fiatal sertésekért drb-kint 130—150 kg-os súlyban 64—66, ese-

MUNKÁSKÉRDÉS

Főispán a vármegye munkásaiért.

Általános örömet kellett a vármegyei törvényhatósági bizottság közgyűlésén dr. Fáy István főispán azon kijelentése, hogy ismételt közbenjárására a kormány az Ármentesítő Társulatoknak nagyobb összegű kölcsönt folyósított, hogy közmunkákat indíthassanak. Sok ezer ember jut munkához és kereselhez ezáltal. Endrődről jelenleg 400 munkást foglalkoztatnak.—Lálhatja a munkásság, hogy kiől és honnan kap se-

gítséget, honnan szerez magának és családjának télire való! Remélhetőleg bizonyoságot fog adni hálájáról és becsüleles köteleességtudásáról akkor is, amikor az urnák előtt afölött dönt, hogy kenyéradójának jelöljei, vagy népámiló demagógok követése között kell választania. — Testvérek vigyázzatok, a saját bőrötökről van szó, hallgassatok a józan észre!

ÚJ MEGYEBIZOTTSÁGI TAG.

A Dinya Imre halálával megüresedett megyebizottsági rendes tagsági helyre a múlt választáskor legtöbb szavazatot kapott póllagot: *Gonda Istvánt*, a Keresztény Földmunkás-Egylet derék elnökét hívta be a vármegye vezetésébe. — Örö-

münknek adunk kifejezést, hogy az endrődi munkásság képviselőjében olyan ember került a törvényhatóságba, aki hazafias, nemzeti érzelmű felfogásával a vármegye szociálisan gondolkodó vezetőinél sokat segíthet munkástársai nehéz sorsán.

Nő a munkanélküliek száma Franciaországban is.

A Nemzeti Ujságban olvastuk, hogy Franciaország 1500 millió frankkal kevesebb nyersanyagot vásárolt a külföldről. Emiatt az egyes iparágakban természetesen kevesebb munkást foglalkoztattak. A textilgyárakban 30.000, az élelmiszer gyárakban 9000 emberrel dol-

gozott kevesebb, mint a múlt évben. Általában a munkanélküliek száma 1933 október 1-én 231.755 volt, míg most október 1-én 339.822.

Ha így van a győző, gyarmatokkal bíró nagy és gazdag országban, mit szólunk mi: Trianon koldus magyarjait?

„Munkás—Otthon“ Endrődön.

Az elmúlt hetekben mindegy 50—60 munkás keresett fel Klinghammer Lászlót, a Nemzeti Egység Pártjának helyi főtitkárát, hogy részükre minden szociálista eszmélő és politikai irányzattól mentes egyesületet szervezzen.

Klinghammer László érintkezésbe lépett a régi Keresztény Földmunkás Egylet vezetésével és sikerült közös egyesületbe tömöríteni a két csoportot. November 18-án, vasárnap délután a Keresztény Földmunkás Egylet kimondja alapsza-

bály változtatásáról és felveszi az „Endrődi Munkás—Otthon“ címet. Az alapszabályok letárgyalása után megalakítják az Otthon új titkárát és választmányát.

Érdekes része az alapszabálytervezetnek az, hogy a választmány 6 tagú munkavállaló szakosztályt, valamint betegsegítő pénztárt alakít.

Mint értesülünk, a vármegye Alispánja 100 (Egyszáz) pengő segélyt utalt ki az új Munkás Otthon felszerelésére.

kélyebb súlyu vagy öregebb sertésekért 60—62 fillért adnak a kereskedők helyben átvéve. Mint értesülünk a „Hangya—Szövetkezetek“ is megkezdtek a sertés szállítást és a budapesti árakhoz képest lűrhelő árakat adnak a hizott sertésekért.

A baromfi ára kétségbeejtő-

en gyenge. Amikor a falu és tanya népe — a téli ruházkozás beszerzése céljából—piacra viszi aprójószág állományát, a karlelek ugyanakkor szorítják le a baromfi árakat. Itt is erélyes kormánybiztos kellene, aki megszüntetné a sok millió pengő veszteséget jelentő ár-csökkenést.

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai
Takarékpénztár R. T.
Endrőd

Fiókinzet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2. Polyósi rövidlejárati mezőgazdasági kölcsönök. **Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.** Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevételek, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénznemek beváltásával a mindenkori legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az Igazgatóság

TŰZ és villámcsapás, betörés ellen legelőnyösebben biztosíthat a Katolikus Népszövetség Biztosítási Irodája útján. A biztosítási iroda **endrődi** megbízottja felvesz tűzkr elleni biztosítást: lakóházak, gazdasági épületek, valamint ezek berendezése, mezőgazdasági átalány, házbutorok, termények, gépek, áruaktár, állatállomány, egyéb ingó és ingatlan vagyontárgyak biztosítását. Jégkr elleni biztosítást mindennemű terményre. Életbiztosítást, temetkezési költségbiztosítást, gyermek és kiházasítási biztosítást. Gép, autó és traktor biztosítást. Balesetbiztosítást. **Endrődi megbízott: Fülöp János, lakik Selyem utca 28 szám alatt.**

Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt. vezetősége felhívja gazáink figyelmét a búza, tengeri, tökmag és lucernamag kedvező értékesítési lehetőségeire. Mindennemű felvilágosítást és tájékoztatást készséggel nyújt az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.

A Katolikus Népszövetség
Temetkezési
Segítőpénztára

útján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadása fedezhető. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön, hol mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul szolgálnak.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

A Ker. Fogyasztási Szövetkezetben
kifűnő cserép és téglá kapható.

Teljes tejet a legmagasabb napi áron vesz a Keresztény Fogyasztási és Értékesítő szövetkezet.

Zamatos, egészséges bort literenként is kaphat a Sugár utca 29 sz. alatt.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. számú engedélyével.“

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Stefán Béla.

Nyomtatta a „Hungária“ könyvnyomda vállalat, Gyomán.

Felelős üzemvezető: Teket Sándor.